

Torskeoppdrett i åpne merder – en uakseptabel risiko for trønderske kommuner!

Oppdrett i åpne merder har ført til alvorlige rømningshendelser, i tillegg til blant annet sykdomssmitte til villfisk og en betydelig forurensingsproblematikk. Alvorlige forhold knyttet til dyrehelse er også dokumentert, noe som har ført til at Mattilsynet har nektet nye oppdrettskonsesjoner i områder i Trøndelag.

De siste årene er det også søkt om etablering av anlegg med torsk i åpne merder i Trøndelag. Ut over laks og ørret, var det i 2026 på landsbasis størst produksjonsøkning for torsk, med et samlet uttak til slakt på 20 130 tonn, en økning på 5 500 tonn fra året før, ifølge Havforskningsinstituttet.

Problematikken med åpne merder er imidlertid ikke løst, samtidig som torskeoppdrett representerer en reell risiko for genetisk påvirkning av vill kysttorsk. Kysttorsken er allerede sterkt redusert og rødlistet. Det har vært flere tilfeller av rømning fra merder med oppdrettstorsk, og det er dokumentert at oppdrettstorsken kan gyte i merd. Det er videre påvist at rømt fisk og befruktete egg kan spre seg over store områder.

De trønderske kommunene har hittil håndtert spørsmålet om torskeoppdrett ulikt. Eier av settefiskeanlegget for torsk på Stadsbygd (Ode AS) har overfor Indre Fosen kommune spilt inn lokasjoner for etablering av anlegg for å føre opp settefisk til slaktestørrelse i kommunens arealplan. Indre Fosen har foreløpig uttrykt seg positiv til planene.

Mattilsynet avsto imidlertid søknad om torskeoppdrett i Frengåsen i Indre Fosen i januar 2026. Ifølge Mattilsynet kan ikke risikoene knyttet til torskeoppdrett håndteres med dagens teknologi. Det er også i 2026 søkt om etablering av torskeoppdrettsanlegg på Buarøya i Osen kommune, og Levanger kommune har uttalt seg positiv til etablering av torskeoppdrett i kommunen. Verdal kommune har på sin side uttrykt seg kritisk til etablering av torskeoppdrett i åpne merder i nabokommunen, på grunn av risikoen for villfisken og det marine miljøet i Trondheimsfjorden. Å tillate oppdrett i Trondheimsfjorden vil påføre betydelig forurensning i et allerede presset fjordmiljø med lav utskiftning av vannmassene.

I Havforskningsinstituttets risikovurdering og kunnskapsstatus 2025, er risikoen knyttet til gyting tydelig:

«Overlevelse fra egg gytt i merd til kjønnsmoden torsk er påvist, men kunnskapen om dette er svak og fragmentert. Hvis slik overlevelse er av en viss størrelsesorden kan gyting i merd være betydelig mer alvorlig enn rømming i et regionalt perspektiv.»

Evalueringsrapporten fra Fiskeridirektoratets tilsyn for oppdrettstorsk 2024-2025, slo også fast i september 2025 at torskeoppdrettsnæringen ikke har kontroll over kjønnsmodning og gyting i merd, og at det ikke var noen vesentlig bedring i forhold til forrige sesong. Selv om det var variasjoner blant selskapene, viste helhetsbildet at utfordringene gjelder «på tvers av næringen». Funnene viste videre at risikoen for gyting

oppstod tidligere enn antatt, og at utfordringene er «enda mer krevende enn tidligere vurdert.»

Kunnskapsgrunnlaget som foreligger bekrefter tidlige varslede risikoer knyttet til oppdrettstorsk i åpne merder. Risikoen er alarmerende. Samtidig vil det fortsatt ta lang tid før vi kjenner alle risikofaktorene og omfanget av disse. Når risikoene som er påvist gjelder alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet – særlig den ville kysttorskstammen – er det likevel nødvendig å minne om naturmangfoldloven § 9 og føre-var-prinsippet: Mangel på kunnskap om risiko ved torskeoppdrett kan ikke brukes som begrunnelse for å innvilge etablering. Kysttorskstammen må sikres for fremtidige generasjoner, og plikten til å handle føre-var påhviler alle forvaltningsorganer som har beslutningsmyndighet. Dette inkluderer de trønderske kystkommunenes beslutninger knyttet til etablering av torskeoppdrett.

Naturvernforbundet i Trøndelag ber trønderske kystkommuner om å stå sammen om å hindre etablering av oppdrettsanlegg for torsk langs Trøndelagskysten og Trondheimsfjorden. Torskeoppdrett representerer en risiko vi ikke kan akseptere!

[Konklusjonen klar: Rømt torsk kom fra Norcod](#), 30.10.2023

[Fortsatt risiko for gyting hos oppdrettstorsk i merd | Fiskeridirektoratet](#), 3.3.2026

Evalueringsrapport om tilsynssatsing rettet mot modning og gyting i merd hos oppdrettstorsk sesongen 2024-2025 (Fiskeridirektoratet, Monika Haugland mfl., september 2025)

Negative effekter på kysttorskbestander som følge av torskeoppdrett i åpne merder i sjø, Risikovurdering og kunnskapsstatus 2025, Nina Sandlund mfl. 9.12.2025